

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni I. B. w dniu 04.12.2014 r. wystąpiła do tutejszego Sądu z wnioskiem o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się przez wnioskodawczynię od skutków prawnych niezachowania – pod wpływem błędu - terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po I. J. zmarłej w dniu 14.10.2009r. oraz o odebranie od wnioskodawczyni oświadczenia o odrzuceniu spadku po I. J. zmarłej w dniu 14.10.2009r.

W uzasadnieniu wniosku, wnioskodawczyni wskazała, że jest siostrą cioteczną spadkodawczyni oraz że nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku po niej, gdyż o stanie spadku dowiedziała się dopiero po wydaniu przez Sąd postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, a które to postanowienie zapadło 29.10.2014r. Dopiero bowiem wówczas mąż spadkodawczyni K. J. zadzwonił do żony uczestnika postępowania J. P. i poinformował o zadłużeniu, którym obciążony jest spadek. Wnioskodawczyni podniosła, że ani wnioskodawczyni ani jej brat nie utrzymywali żadnych kontaktów ze spadkodawczynią ani jej mężem, nie mogła więc wiedzieć o zadłużeniu spadkodawczyni ani ustalić stanu spadku. Także na rozprawie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku z dnia 11.09.2013r. wnioskodawczyni nie uzyskała takich informacji, albowiem rozprawę odroczone z uwagi na brak prawidłowego zawiadomienia jednego z uczestników.

Na rozprawie w dniu 23.06.2015 r. uczestnicy postępowania K. J., J. P. nie sprzeciwili się wnioskowi. Uczestnik postępowania Gmina W. wniosła o oddalenie wniosku w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. J., ostatnio zamieszkała we W. zmarła w dniu 14.10.2009r. Wnioskodawczyni była siostrą cioteczną spadkodawczyni.

Wnioskodawczyni nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku po I. J..

Spadek po I. J. odrzucili: mąż K. J., córka J. J., siostra A. P., małoletnia siostrzenica spadkodawczyni A. P., E. G., T. G., małoletnia M. G..

Postanowieniem z dnia 29.10.2014r. tut. Sąd Wydział VI Cywilny stwierdził, że spadek po I. J. nabyli wprost każdy po 1/4 części: siostra cioteczna I. B., brat cioteczny J. P. oraz bracia stryjeczni (wujeczni): A. D. i J. D..

dowód:

dokumenty w aktach tut. Sądu Wydziału VI Cywilnego o sygn. akt VI Ns 319/10;

Wnioskodawczyni nie miała wiedzy o długach spadkowych I. J., nie utrzymywała bowiem z nią kontaktów, o stanie spadku dowiedziała się dopiero w dniu wydania przez Sąd postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po I. J., z informacji przekazanej telefonicznie przez męża spadkodawczyni, który o tym poinformował małżonkę brata wnioskodawczyni.

dowód:

przesłuchanie uczestnika K. J., k. 51verte-52;

przesłuchanie uczestnika J. P., k. 52;

zeznania świadka J. B., k. 91;

przesłuchanie wnioskodawczyni, k. 92;

Postanowieniem tut. Sądu Wydział VI Cywilny z dnia 26.08.2015 r. w sprawie o sygn. akt VI Ns 1217/14 zatwierdzono oświadczenie wnioskodawcy J. P. o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłej 14.10.2009 r. we W. I. J. złożone do protokołu rozprawy w dniu 01.04.2015 r., jak również przyjęto oświadczenie wnioskodawcy J. P. o odrzuceniu spadku po zmarłej 14.10.2009 r. I. J. złożone do protokołu rozprawy w dniu 01.04.2015 r..

dowód:

postanowienie tut. Sądu Wydziału VI Cywilnego z dnia 26.08.2015 r. w sprawie o sygn. akt VI Ns 1217/14, k. 87;

W dniu 23.06.2015r. wnioskodawczyni złożyła w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu oświadczenie o odrzuceniu spadku po I. J..

okoliczność bezsporna

Sąd zważył co następuje:

Wnioskodawczyni wystąpiła do tegoż Sądu z wnioskiem o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się przez nią od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po I. J. zmarłej w dniu 14.10.2009r. oraz o odebranie od wnioskodawczyni oświadczenia o odrzuceniu spadku po I. J.. Wnioskodawczyni wskazywała, że niezłożenie przez nią oświadczenia o odrzuceniu spadku wynikało z błędu, który ma charakter istotny, albowiem wnioskodawczyni nie miała wiedzy o stanie spadku i długach do niej należących i nie miała możliwości ustalenia stanu spadku.

Zgodnie z treścią art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współzycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Jak stanowi art. 60 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli).

Stosownie zaś do treści art. 84 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Zgodnie z treścią art. 1019 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

- 1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;
- 2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Zgodnie z art. 1019 § 2 w związku z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 k.c., na działanie pod wpływem błędu wymaga wykazania, że błąd był istotny, dotyczył czynności prawnej i znajduje usprawiedliwienie w okolicznościach sprawy. Odnosi się zatem do takich wypadków, kiedy spadkobierca przyjął spadek wprost albo nie złożył oświadczenia o jego przyjęciu, ale gdyby znał prawdziwy stan rzeczy, to byłby spadek odrzucił.

Jak stanowi art. 88 k.c. uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. Uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał.

W piśmie i orzecznictwie uważa się, że błędem jest niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o czynności, przy czym niezgodność może dotyczyć zarówno faktów, jak i prawa. Błąd w znaczeniu oświadczenia woli, jest często określany jako błąd postrzegania, w odróżnieniu od błędu przewidywania i wnioskowania, które należąc do sfery motywacyjnej podejmowanej czynności prawnej tworzą pobudkę, pod wpływem której wyrażone zostało oświadczenie woli uznane następnie przez oświadczonego za błąd, gdy okazało się, że oświadczenie nie osiągnęło zamierzonego i przewidywanego celu. Określeniu błędu w doktrynie służy podział na błąd co do treści czynności prawnej i błędy nie dotyczące treści czynności prawnej, do których należy między innymi pobudka.

W orzecznictwie wskazuje się także, że poprzestanie na pozbawionym podstaw przypuszczeniu dotyczącym stanu tego majątku jest wyrazem braku należytej staranności, który uniemożliwia uchylenie się od skutków prawnych złożenia albo niezłożenia oświadczenia woli w oparciu o przepisy o wadach oświadczenia woli, jeśli pomiędzy niedołożeniem wymaganej w okolicznościach sprawy dbałości a brakiem rozeznania co do przedmiotu spadku zachodzi zależność przyczynowo - skutkowa. Wobec tego, za błąd istotny spadkobiercy uznać należy brak wiedzy o stanie spadku, mimo podjęcia właściwych i możliwych działań, zmierzających do ustalenia rzeczywistego stanu spadku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04, z dnia 1 grudnia 2011r.).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie mamy do czynienia z błędem, który uzasadnia uchylenie się od skutków oświadczenia woli. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności z zeznań świadka oraz przesłuchania wnioskodawczyni i uczestników postępowania K. J. i J. P. wynika, że nie złożyła ona żadnego oświadczenia w terminie, albowiem pozostawała w błędzie co do stanu spadku. Błąd wnioskodawczyni miał charakter istotny, albowiem wnioskodawczyni od lat nie utrzymywała ze spadkodawczynią i jej rodziną żadnych kontaktów. W naturalny zatem sposób nie mogła mieć wiedzy o stanie spadku ani też podejrzeń, że jest obciążony długiem. Za wiarygodne, Sąd uznał także twierdzenia wnioskodawczyni, że na rozprawie z dnia 11.09.2013r. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po I. J. wnioskodawczyni nie uzyskała takich informacji, albowiem rozprawę odroczone z uwagi na brak prawidłowego zawiadomienia jednego z uczestników. W tych okolicznościach, Sąd uznał, że nie sposób czynić wnioskodawczyni zarzutów, iż nie dochowała należytej staranności w uzyskaniu koniecznej wiedzy o spadku. Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, Sąd doszedł od przekonania, że nie miała ona żadnych podstaw aby chociażby domniemywać złej kondycji finansowej spadkodawczyni z uwagi na ich wieloletni brak kontaktów.

W tym stanie rzeczy, skoro termin jak i okoliczności wymienione w przepisie art. 1019 § 2 w związku z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 k.c., zostały zachowane, Sąd zatwierdził oświadczenie wnioskodawczyni o uchyleniu się od skutków niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po I. J. i przyjął jako złożone w terminie oświadczenie o odrzuceniu po niej spadku dnia 01.04.2015r.

Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd oparł na przepisie art. 520 § 1 k.p.c., który stanowi, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.